

фізично та морально здорової особистості – незмінне завдання суспільства кожної історичної епохи.

Список використаних джерел:

1. Борімося із темнотою // Рільник. – 1934. – 10 грудня. – С. 1–2.
2. Відживлення дітей // Рільник. – 1935. – № 11 (24). – 10 червня. – С. 7–8.
3. Діти чекають забавок // Рільник. – 1935. – № 23– 24 (36–37). – 25 грудня. – С. 18.
4. Діти, час до школи // Рільник. – 1935. – № 17 (30). – 10 вересня. – С. 17
5. Доглядаймо наших дітей // Рільник. – 1934. – 25 серпня. – С. 5.
6. Почастуймо дітей ялинкою // Рільник. – 1934. – 10 грудня. – С. 1–2.
7. Свято Матері // Сонечко. – 1938. – № 9 (39). – С. 28.

Опушко Н.Р.

аспірант,

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ПОДІЛЛЯ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ

Важливою складовою навчального процесу є контроль та педагогічне оцінювання. Виходячи з цього учитель, в процесі навчання здійснює функцію керування пізнавальною діяльністю учнів. Об'єктивне оцінювання навчальних досягнень учнів в усі часи було важливою складовою в системі освіти. На початку ХІХ ст., питанню оцінювання навчальних досягнень учнів відводилась значна увага з боку держави.

Згідно з розпорядженням Міністерства народної освіти від 1837 року «Про правила проведення іспитів в повітових училищах та гімназіях», було визначено критерії оцінювання знань учнів. В першій половині ХІХ ст., оцінювання велось за п'ятибальною системою, а саме: «1» (одиниця) – слабкі знання, «2» (двійка) – посередні, «3» (трійка) – достатні, «4» (четвірка) – добрі, «5» (п'ятірка) – відмінні успіхи [1, с. ХХХ].

Оцінювання знань відбувалось за такими критеріями:

- «5» («відмінно»), отримували ті учні, які досить ґрунтовно та в систематичному порядку відповідали на всі питання екзаменаторів, усі заперечення спростовували, висловлювались чітко та зрозуміло, вільно володіли матеріалом.

- «4» («добре»), ставили учням за ґрунтовні знання, які на важливі запитання відповідали задовільно, але не послідовно, робили висновки з головних понять, проте не усі заперечення спростовували, висловлювались не визначено, іноді з затримкою і не повною мірою володіли матеріалом.

- «3» («достатньо») ставили учням, які знали пройдений матеріал, відповідали на усі питання, але не чітко та не послідовно, не давали відповіді на заперечні твердження, висловлювались не зовсім чітко.

- «2» («посередньо») отримували ті учні, які пройдений матеріал розуміли вибірково, відповідали на поставлені питання посередньо, не в належному порядку і з допомогою учителя; висловлювалися невизначено.

- «1» («слабкі знання») ставили тим учням, які багато з пройденого предмета не розуміли, відповідали плутано, розповідали лише те, що було вивчене на пам'ять, але з багатьма помилками та не чітко [1, с. XXXI].

Відповідно до результатів екзаменаційних випробувань на наступний навчальний рік переводились учні, які отримали не менше трьох балів, в середньому значенні результатів усіх іспитів. Вразі, якщо при підрахунку середнього балу отримували дробове число, то половина, та більше мали рахуватись за одиницю, яка додавалась до цілого числа, а менше половини віднімалась. Учні, які отримали за результатами сесії середній бал менше трьох і мали відмінну поведінку не переводились до наступного класу.

Для оцінки якості знань учнів було визначено шкалу мінімальної та максимальної кількості балів з кожного предмету, що виносились на іспити (таблиця 1.1) [2].

Таблиця 1.1

№	Предмет	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів
1	Закон Божий	20	15
2	Російська мова	20	15
3	Історія	15	10
4	Арифметика	15	10
5	Геометрія	10	7
6	Географія	12	8
7	Чистописання	15	10
8	Креслення	8	5
	Всього	115	80

Об'єктивність оцінювання якості знань покладалась на власний розсуд учителів, досвідченість та порядність екзаменаторів, але для належної з їхнього боку оцінки були створені відповідні критерії оцінювання знань учнів. Так, для зазначених у таблиці перших шести предметів, якщо учні знають дисципліну на належному рівні, на усі питання відповідають задовільно та в систематичному порядку, висловлюються чітко та вільно, то з кожного предмету оцінювались максимально у 20, 15, 10, 12 балів відповідно; ті учні, які знають предмет по суті, на важливі питання відповідали задовільно, але висловлювалися не чітко, іноді плутано, то їм зменшувалась кількість балів в тому ж порядку до: 16, 12, 8, 10 балів за кожен предмет; ті, хто знали предмет в загальних рисах, відповідали на всі питання, але не чітко та з помилками оцінювались у 12, 9, 6, 7 балів; учні, які розуміли суть предмета, відповідали на питання посередньо, не в належному порядку та ще й за допомогою екзаменатора отримували 8, 6, 4 та 5 балів; ті що не знали предмета, не розуміли його, відповідали з помилками та не чітко, за знання отримували 4, 3, 2, 2 [2].

З суми середніх чисел усіх предметів, з яких проводились іспити, виводився кінцевий середній бал, який служив основою для переведення учня до наступного класу і для отримання ним атестату. Якщо учень, який отримав в середньому менше «3» балів, а з таких предметів як Закон Божий, російська мова та арифметика не більше «1» (одиниці), він не переводився до наступного класу і не отримував атестату. Крім того, якщо учень виявив слабкі знання хоча б з одного з зазначених предметів, то до подальших іспитів він не допускався [1, с. XXXII].

На підсумковий бал впливали оцінки не лише з предметів, але й важливого значення набувала оцінка за поведінку учнів протягом усього навчального періоду. Вона оцінювалася директором, інспектором або штатним наглядачем згідно з характеристикою учителів та кімнатних наглядачів, а також на основі власних спостережень.

Отже, як ми бачимо з викладеного матеріалу, на початку ХІХ ст., в навчальних закладах Подільської губернії, пізнавальна діяльність учнів оцінювалася відповідно до затверджених Міністром народної освіти критеріїв. Була забезпечена максимальна об'єктивність оцінювання навчальних досягнень учнів під час складання ними іспитів.

Список використаних джерел:

1. О правилах для испытания в уездных училищах и гимназиях // Журнал Министерства народного просвещения. – 1837, т. 13 с. XXX, с. XXXI.
2. Положение об испытаниях в учебных заведениях Министерства народного просвещения (28.11.1844) // Журнал Министерства народного просвещения. – 1844.

Стрижаков А.О.

аспірант;

Науковий керівник: Рацул А.Б.

кандидат педагогічних наук, професор,

Кіровоградський державний педагогічний університет

імені Володимира Винниченка

Н. ЗАГЛАДА ПРО МІСЦЕ ІГОР В ЖИТТІ ДІТЕЙ

Цілісне сприйняття, самопізнання етносу неможливі без розуміння властивостей і особливостей своєї культури, фізіологічної, соціальної, етнокультурної та іншої природи дитинства. Традиційний світ дитинства є продуктом суспільного розвитку, невід'ємною складовою соціальної самосвідомості народу.

У цьому зв'язку надзвичайно значущим бачиться дослідження традиції осмислення феномену дитинства у вітчизняному гуманітарному знанні. Особливий дослідницький інтерес становить початок ХХ ст., коли в